

**[Stanovisko k inscenování Kunderova Labyrintu světa a lusthausu
srdce v Divadle na provázku]**

*Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Q, Řada
teatrologická a filmologická. 1999, vol. 48, iss. Q2, pp. 238-240*

ISBN 80-210-2189-6

ISSN 1212-3358

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/114441>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University
provides access to digitized documents strictly for personal use, unless
otherwise specified.

STÁTNÍ DIVADLO V BRNĚ

NOSITEL ŘADU PRÁCE

65770 Brno, Dvořákova 11 (Poštovní příhrádka 822)
Telefon: ústředna 269 11-19, mezinárodní 274 21-25

Vás děkji:

Číslo:

Věk:

Dr. Drahomír Hausner
pro děkujeme

BRNO 5.5.1983

Dr. Drahomír Hausner CSc.
vedoucí OK Jm KJV

Žerotínovo nám. 3/5

B r n o

Stenovisko k inscenování Kunderova Labyrintu světa a Lusthausu srdce v Divadle na provázku.

Vedení Státního divadla a jeho dramaturgie věnuje přípravě tohoto díla plnou pozornost. Labyrint světa nesporně patří ke stěžejním literárním dílům české renesance a nese v sobě závažný myšlenkový náboj. Nelze však současně přehlédnout skutečnost, že Komenský, přestože byl duchem moderním, vědeckým a silně empirickým, byl současně jedním z nositelů českého protestantismu a představitelem pobělohorské nábožensko exulantské opozice.

Zejména " ráj srdce" v sobě nese hluboký náboj protestanské niternosti a zbožnosti. Stejně tak nelze opomenout možné nežádoucí reminiscence mezi osudem nuceného emigranta a pokrokového myslitele Komenského s postoji či pocity naší oportunistické a revizionistické opozice po krizových letech, s níž byl spjat i autor textu.

I když se L.Kundera snaží těmito vazbám zabránit a rozlišit pozitivní rysy Komenského vysoce pokrokového humanismu od dobově podmíněných východisek, která se snaží odstranit či principiálně přeformulovat, nepodařilo se to v potřebné šíři.

Náročnost a odpovědnost přístupu k přípravě inscenace navíc podtrhuje zosťrující se mezinárodně politická situace, sílící třídně ideologické konfrontace a soudobá ofenzivnost klerikálního antikomunismu. A to tím spíše, že část hry má být podle uzavřených smluv odehrána v červnu v Dánsku. Z těchto hledisek v dramaturgickém pojetí a zejména pak v konkrétním inscenačním ztvárnění půjde o jasné odlišení pozitivního, pokrokového, nadčasového smyslu Komenského teorií, od jejich dobové náboženské i politicko společenské vázanosti a o odstranění možných nežádoucích aktualizací, paralel, reminiscencí a krátkých spojení.

- 2 -

Vyznění tedy musí nalézt sepětí s aspekty komunistické morálky a socialistického životního způsobu, nacházejícího smysl i poslání člověka v tvůrčí a společenské aktivitě, kolektivismu a společenské prospěšnosti.

Tento cíl si však vedle jednoznačného ideově inscenačního vyznění, kterému bude v průběhu zkoušek věnována maximální a soustavná pozornost, vyžádá ještě v této fázi přípravy některé podstatné zásahy a úpravy textu a to zejména :

- 1/ Vypuštění celého Prologu str. 4, který je nefunkční a vyvolává některé nežádoucí paralely
- 2/ Na straně 11 a v úvodu 3.obrazu na str. 15 budou zkráceny některé náboženské písňové texty a úvahy o pravě víře ap.
- 3/ V úvodu 4.obrazu, str 20 a 21 dojde k zásadní úpravě nebo jeho celému vypuštění / viz citace - Věřil jsem, nic než věřil.
Došlo ke změně i ve víře ... Za myšlenky platiti hlavou ? ....
Vzýval jsem Kritýnu .....Je nová době, staré způsoby vzývání neplatí..
Jsou škodlivé .... atd./
- 4/ Na str. 23 bude vypuštěno ve vystoupení vězně č. 4 - "Lid nám nasere "
- 5/ Velká pozornost bude věnována vyznění obrazů 5 / Ve vyšších sférách/ a 6./ /U soldátů/, kde může dojít k řadě nežádoucích reminiscencí a spojení ...
vypuštěno bude - str. 29 -" máme myslitele, máme ideovno" a " Pod tebou je spousta lidí ...s tím se dá vyjít nadosmrti "
Na str. 40-41 bude upravena či vypuštěny některé pasáže, podřývací vlastenecké citění .....
/ Když voják se naloká slova vlast,
tak je ne čase ... Co? Jistě, chlast i atd./
Na str. 46 - bude vypuštěno - /" ... celé mé pokolení je bídné. A ještě k tomu slepé, neznající svých béd"/
a nefunkční, retordující píseň " O blaženství samoty".
na str. 50 - bude ze stejných důvodů vypuštěna píseň " O duši "
na str. 55 - bude úderněji upraven závěr 7.obrazu - /Bože - Bože, jestliže jaký Bůh jsi .../
Zcela vypuštěn bude závěr 9.obrazu / setkání s Kristinou/
celý 10.obraz " Kdyby tak andělé " / str. 60 dole až 65/
a Epilog / str. 72-3/

Jsme přesvědčeni, že tyto úpravy i principiální dramaturgicko režijní výstavba inscenace může přinést pozitivní myšlenkově bohaté a inspirativní

- 3 -

dílo, které pomůže mladé generaci poznat osobnost i odkaz J.A. Komenského, který v konkrétní podobě z našeho života téměř vymizel.

Vzhledem k náročnosti tohoto úkolu však bude celému studiu představení věnována mimořádná pozornost.

S potřebným předstihem 25.května / premiéra 7.června/ bude uskutečněno předváděcí představení. Pokud by se nepodařilo adekvátně naplnit náročné ideově inscenační záměry, bude od inscenování díla ustoupeno.

Se soudružským pozdravem

PhDr. Jiří Majer
ředitel SDB

STÁTNÍ DIVADLO V BRNĚ

NOSITEL ŘÁDU PRÁCE

657 70 Brno 1, Dvořákova 11 (Poštov. přírůdek 222)
Telefon: ústředna 263 11-19, mezimísto 274 21-25

Váš dopis:

Čís.: 748/DrKa/Ku/83

Viz: Labyrint světa

BRNO 26.4.1983
Číslo: 748/DrKa/Ku/83
Jm KNV
Došlo odbor kultury 1983
Zerotínovo nám.
Číslo: _____
Výtisk: 600 00 BRNO

Vážený soudruzi,
zesíláme Vám 1 text č.38 hry Labyrint světa.

Dr. Jaroslav Kříž
náměstek ředitele
STÁTNÍ DIVADLO V BRNĚ
NOSITEL ŘÁDU PRÁCE